

HRVATSKI SABOR

Odbor za zaštitu okoliša i prirode

KLASA: 022-03/21-01/59

URBROJ: 6521-29-21-

Zagreb, 12. srpnja 2021.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Izvješće s rasprave o Prijedlogu zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, prvo čitanje, P.Z.E. br. 159

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora raspravio je, na 20. sjednici održanoj 12. srpnja 2021. godine, Prijedlog zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 8. srpnja 2021. godine.

Odbor za zaštitu okoliša i prirode, na temelju članka 179. Poslovnika Hrvatskoga sabora, raspravio je predloženi Zakon kao zainteresirano radno tijelo.

U uvodnom obrazloženju državni tajnik istaknuo je da predloženim Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo implementira Direktiva 2018/2001 te uređuju pitanja od značaja za provedbu energetske tranzicije prema korištenju obnovljivih izvora energije sukladno strateškim dokumentima RH. Predloženim Zakonom postavlja se cilj od 36,6% ukupne obnovljive energije u krajnjoj potrošnji energije u 2030., utvrđuju se transparentna i nedvosmislena pravila za izračunavanje udjela energije iz obnovljivih izvora i definiranje tih izvora te se uvodi obveza izvješćivanja Europskoj komisiji. Nadalje, ostvaruje se jasan postupak za certificiranje povlaštenih proizvođača energije u cilju jamčenja da proizvedena energija ima garantirano obnovljivo podrijetlo. Uređuju se pitanja vezana uz prihvata obnovljive energije u plinske sustave i sustave toplinarstva. Uspostavlja se postupak jednostavne obavijesti za priključivanje na mrežu proizvodnih postrojenja s električnim kapacitetom jednakim ili manjim od 10,8 kW na način da se priključenje vrši u roku od jednog mjeseca nakon obavijesti. Taj postupak jednostavne obavijesti vrijedi i za veća postrojenja pod uvjetom da se zadrži stabilnost, pouzdanost i sigurnost elektroenergetske mreže. Definira se kontakt točka (HROTE) koja će biti zadužena za kompletan postupak izgradnje i uključivanja obnovljivih izvora i koja će u roku od godine dana izraditi priručnik. U nastojanju da se financiranje HROTE ne prevaljuje na teret građana, a da ujedno sustav funkcionira i razvija se, uvedene su tri nova izvora: sredstva prikupljena iz trgovanja CO2 emisija, sredstva iz naknada za uvezenu energiju proizvedenu u trećim zemljama iz proizvodnih postrojenja koja koriste ugljen te dodatna sredstva koja će uplatiti budući nositelji projekata OEI za energetske odobrenje. Uvodi se novi institut zajednice obnovljive energije koje mogu biti u režimu samoopskrbe za vlastitu potrošnju. Zaključno je državni tajnik informirao Odbor da je RH od 2018. pa do kraja protekle godine imala instalirano 60 megavata samoopskrbi te da je trenutno na razini RH oko 300 megavata takvih zahtjeva u rješavanju. Nastavno na Nacionalni plan oporavka i otpornosti te provedeni natječaj Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost očekuje se u 2022. godini ogroman skok solara kroz samoopskrbu.

Nakon uvodnog obrazloženja u raspravi su zatražena dodatna pojašnjenja načina kojim se predloženim Zakonom potiče isplativost i motivacija građana da sudjeluju u proizvodnji električne energije i postanu dijelom sustava. Državni tajnik dodatno je naglasio važnost ubrzavanja postupaka te je na tragu toga definirano da se u roku od mjesec dana nakon obavijesti mora osigurati priključivanje na elektroenergetsku mrežu. Ključno za realizaciju ubrzavanja postupaka bit će i usklađivanje zakona iz područja drugih ministarstava s ovom intencijom. Nadalje je istaknuto da se maksimalno potiče distributere na proaktivnost i osigurava dovoljna količina

financijskih sredstava za potpore. Značajnu ulogu u poticanju uključivanja građana imat će zajednice obnovljive energije kao i energetske zajednice te agregatori. Ujedno se u procesu obnove od potresa inzistira na istovremenom povećanju energetske učinkovitosti i uvođenju OIE.

Nastavno na ovu temu u raspravi je naglašena važnost da se uz sredstva za obnovu iz Fonda solidarnosti ujedno osiguraju pripadajuća sredstva u Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost ili iz drugih izvora. U tom smislu pozvano je na koncentraciju sredstava Fonda u sljedećem razdoblju na područja koja se obnavljaju jer će se time postići velika isplativost i učinak. Naglašeno je da je prošla sredina godine a da na računu Fonda postoje sredstva za čiju apsorpciju unutar ove kalendarske godine nije raspisan dovoljan broj natječaja. Stoga je Ministarstvo pozvano da dodatno potakne Fond na djelovanje kako bi se sredstva jačom dinamikom distribuirala građanima.

Vezano uz članak 16. stavak 5. kojim je između ostalog definirano da se programi potpore za električnu energiju iz obnovljivih izvora oblikuju tako da osiguravaju da „proizvođači energije iz obnovljivih izvora odgovaraju na tržišne cjenovne signale i uvećavaju svoje tržišne prihode“ iskazano je neslaganje s navedenom formulacijom jer iz nje proizlazi da se proizvođaču energije omogućuje programe potpore kako bi uvećali svoje tržišne prihode. S druge strane krajnji kupac građanin ili poduzeće čija proizvodnja iziskuje električnu energiju plaćaju fiksnu naknadu kako bi omogućili to povećanje tržišnih prihoda. Naime, u sklopu računa za električnu energiju prikuplja se naknada za OIE iz koje subjekti koji je plaćaju nemaju nikakve koristi. Štoviše postoje slučajevi građana koji se mogu isključivo grijati putem električne energije te na značajni iznos potrošenih kilovata struje plaćaju fiksnu naknadu za OIE. Nastavno na ovu primjedbu državni tajnik detaljno je pojasnio sustav potpora i premija te između ostalog istaknuo da je izrada programa potpora preduvjet izrade novog premijskog sustava. Navedenim programom cilj je težiti tome da se što manje podupire proizvođača energije iz obnovljivih izvora i da on što više ostvaruje prihoda kako se sredstva iz naknade koju plaćaju građani fiksno ne bi trošila na proizvođače. Ujedno je uputio na mogućnosti koje su kućanstvu dane regulativom koja ide k smanjenju energetske siromaštva.

Dodatno je u raspravi iskazan prijedlog da se stavak 3. u članku 16. terminološki doradi na način da se definira da povlašteni proizvođači ostvare što manji udio premijske potpore u ukupnom prihodu koji ostvaruju. Istaknuto je kako se događalo dvostruko poticanje proizvođača kroz naknadu koju plaćaju građani te kroz aranžmane HBOR-a s komercijalnim bankama za nižu kamatnu stopu za takve projekte, a što je isključivalo poduzetnički rizik.

Zaključno su u raspravi zatražena dodatna pojašnjenja vezano uz revidiranje iznosa premije za ugovore koji će se sada sklapati na dvanaest godina te aktivnosti koje se poduzimaju s ciljem raspisivanja natječaja za geotermalne izvore. Ujedno je apelirano da se financiranje usmjeri na građansku energiju i davanje mogućnosti građanima da ostvaruju energetske samodostatnost. Naglašeno je da kao stratešku orijentaciju treba osigurati ulaganje javnog sektora u solarizaciju i druge obnovljive izvore energije jer će navedeno kroz 10 do 15 godina biti ključna infrastruktura.

Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova (6 glasova „za“ i 3 glasa „suzdržan“) odlučio predložiti Hrvatskome saboru donošenje sljedećeg

ZAKLJUČKA

- 1. Prihvaća se Prijedlog zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji.**
- 2. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izneseni u raspravi uputit će se predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.**

Za izvjestitelja na sjednici Hrvatskoga sabora Odbor je odredio Sandru Benčić, predsjednicu Odbora.

PREDSJEDNICA ODBORA
Sandra Benčić

